

**CYNGOR BWRDEISTREF SIROL
RHONDDA CYNON TAF
COUNTY BOROUGH COUNCIL**

GWŶS I GYFARFOD PWYLLGOR

C Hanagan
Cyfarwyddwr Materion Cyfathrebu a Phennaeth Dros Dro'r Gwasanaethau
Llywodraethol
Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf
Y Pafiliynau Parc Hen Lofa'r Cambrian
Cwm Clydach, CF40 2XX

Dolen gyswllt: Julia Nicholls - Gwasanaethau Democrataidd (01443 424098)

DYMA WŶS I CHI i gyfarfod rhithwir o **GYNGOR BWRDEISTREF SIROL RHONDDA CYNON TAF** sydd i'w gynnal ar **DYDD MERCHER, 25AIN TACHWEDD, 2020** am **5.00 PM.**

AGENDA

Tudalennau

1. DATGANIADAU O FUDDIANT

Derbyn datganiadau o fuddiannau personol gan Aelodau, yn unol â gofynion Cod Ymddygiad y Cyngor.

1. Mae gofyn i Aelodau ddatgan rhif a phwnc yr agenda y mae eu buddiant yn ymwneud ag e a mynegi natur y buddiant personol hwnnw; a
2. Lle bo Aelodau'n ymneilltuo o'r cyfarfod o ganlyniad i ddatgelu buddiant personol sy'n rhagfarnu, **rhaid** iddyn nhw roi gwybod i'r Cadeirydd pan fyddan nhw'n gadael.

2. CYHOEDDIADAU

3. COFNODION

Cadarnhau cofnodion o gyfarfod y Cyngor, a gynhaliwyd ar 7 Hydref 2020, yn rhai cywir.

7 - 20

LLYWODRAETHU AGORED:

4. DATGANIADAU

Yn unol â Rheol 2 o Weithdrefn Llywodraethu Agored Cyfarfodydd y Cyngor, derbyn datganiadau gan Arweinydd y Cyngor a/neu Gyngorwyr sy'n Aelodau Portffolio o'r Cabinet:

5. CWESTIYNAU GAN YR AELODAU

Derbyn cwestiynau'r Aelodau yn unol â Rheol 9.2 o Weithdrefn y Cyngor.

(**Nodwch:** Caniateir hyd at 20 munud ar gyfer cwestiynau.)

21 - 30

RHAGLEN WAITH Y CYNGOR – ER GWYBODAETH I AELODAU

[Rhaglen Waith Y Cyngor 2020-2021](#)

6. DIWEDDARIAD MEWN PERTHYNAS Â'R CORONAFEIRWS YN RHONDDA CYNON TAF

Derbyn datganiad sefyllfa mewn perthynas â'r Coronafeirws yn y Fwrdeistref Sirol.

ADRODDIADAU'R SWYDDOGION

7. ADRODDIAD ARCHWILIAD O DDATGANIADAU ARIANNOL – CBS RHONDDA CYNON TAF A CHRONFA BENSIWN CYNGOR BWRDEISTREF SIROL RHONDDA CYNON TAF.

- Derbyn yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol – Swyddfa Archwilio Cymru
- Derbyn Cyflwyniad o Ddatganiadau Ariannol – Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cyllid a Digidol

31 - 288

8. ARIANNU RHAGLEN GYFALAF YSGOLION YR 21AIN GANRIF GAN DDEFNYDDIO AMODAU BENTHYCA DARBODUS

Derbyn adroddiad Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cyllid a Digidol

289 - 292

9. ADRODDIAD CANOL BLWYDDYN CYLCH RHEOLI'R TRYSORLYS 2020/21

Trafod adroddiad Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cyllid a Digidol.

10. LLIFOGYDD YN RHCT YN 2020

Derbyn adroddiad ar y cyd gan y Cyfarwyddwr Cyfadran, Ffyniant, Datblygu, a Gwasanaethau Rheng-flaen a'r Cyfarwyddwr Gwasanaeth, Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebu

307 - 320

11. RHYBUDDION O GYNNIGION

A. Trafod y Rhybudd o Gynnig isod sydd wedi'i gyflwyno yn enwau: Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol H.Fychan, E.Griffiths, P.Jarman, K.Morgan, D.Grehan, S.Rees Owen, M.Weaver, E.Webster, S.Evans, A, Chapman, G.Davies, J.Williams, A. Cox, J.Cullwick, J. Davies, E.Stephens, L. Jones

Digynsail. Dinistriol. Ysgytwol. Dyna'r tri gair a ddefnyddir amlaf mewn perthynas â'r llifogydd a darodd cynifer o gymunedau ledled RhCT eleni. Nid ni oedd yr unig gymunedau a gafodd eu heffeithio gan hyn, gyda golygfeydd tebyg i'w gweld ar hyd a lled Cymru.

Mae'r Cyngor yn nodi'r costau sylweddol sy'n gysylltiedig â'r gwaith adfer, ac amcangyfrifir bod angen o leiaf £500 miliwn arall yn ystod y degawd nesaf os yw Cymru am osgoi llifogydd sylweddol. Mae'r Cyngor hefyd yn nodi, o ganlyniad i newid yn yr hinsawdd, bod llifogydd yn llawer mwy tebygol o ddigwydd yn y dyfodol.

Mae'r Cyngor yn cydnabod bod llawer o gwestiynau sydd gan ein preswylwyr ynglŷn â'r llifogydd dal ddim wedi'u hateb naw mis yn ddiweddarach, gyda rhai wedi goddef llifogydd pellach mor ddiweddar â mis Awst. Mae pobl, yn naturiol iawn, bellach yn bryderus bob amser mae achos o law trwm.

Er bod nifer o adroddiadau naill ai wedi'u cyhoeddi neu yn yr arfaeth, mae'r Cyngor o'r farn ei bod hi'n amlwg eu bod yn gyfyngedig o ran eu cwmpas, a'u bod yn cael eu cynnal gan y sefydliadau dan sylw yn hytrach na chan asiantaethau annibynnol, allanol. Nid ydynt ychwaith yn mynd i'r afael â'r effaith ar iechyd meddwl a chorfforol preswylwyr, na'r effaith economaidd a chymdeithasol barhaol.

Mae'r Cyngor yn cefnogi'r miloedd o breswylwyr a lofnododd ddeiseb ddiweddar gan y Senedd yn galw am gynnal ymchwiliad annibynnol i'r llifogydd, a hynny er mwyn dod â'r holl adroddiadau at ei gilydd a chraffu arnyn nhw, yn ogystal â dwyn ynghyd unrhyw dystiolaeth a phrofiadau preswylwyr a busnesau. Dyma'r unig ffordd y mae modd i ni sicrhau atebion a chyfiawnder ar gyfer y preswylwyr a'r busnesau sydd wedi'u heffeithio.

Felly, mae'r Cyngor yn gofyn i Arweinydd y Cyngor ysgrifennu at Brif Weinidog Cymru i alw am ymchwiliad annibynnol, gan nodi y bydd y Cyngor yn cymryd rhan yn agored ac yn dryloyw mewn proses o'r fath

fel bod modd dysgu gwersi ar gyfer y dyfodol a sicrhau buddsoddiad ar gyfer mesurau atal llifogydd.

.....

B. Trafod y Rhybudd o Gynnig isod sydd wedi'i gyflwyno yn enwau: Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol G. Hughes, L. M. Adams, G. Caple, D. R. Bevan, H Boggis, J. Bonetto, S. Bradwick, J Brencher, A Calvert, A. Crimmings, A. Davies-Jones, L De- Vet, J. Edwards, J Elliott, S. Evans, M Fidler Jones, M. Forey, A. Fox, E. George, M. Griffiths, J. Harries G. Holmes, G. Hopkins, G. Jones, R. Lewis, W Lewis, C. Leyshon, A. Morgan, S. Morgans, M. A. Norris, D. Owen-Jones, S Pickering, S. Powell, S. Powderhill, S. Rees, A. Roberts, J. Rosser, G Stacey, M Tegg, G Thomas, W Treeby, R K Turner, M. Webber, D. Williams, T. Williams, C. J. Willis a R. Yeo.

Ar 1 Mai 2020 torrodd Llywodraeth San Steffan swm y dreth ar gyfer Cyfarpar Diogelu Personol i lawr i 0%, a hynny fel nad oedd talu TAW yn fwrn ar y rheiny a oedd yn prynu Cyfarpar Diogelu Personol er mwyn diogelu gweithwyr ar y rheng flaen rhag y coronafeirws. Serch hynny, y mis diwethaf, cadarnhaodd y Trysorlys y byddai angen i fusnesau a'r cyhoedd ddechrau talu treth werthiant o 20% ar gyfarpar diogelu unwaith eto o fis Tachwedd ymlaen, yn dilyn cyfnod eithrio o 6 mis.

Byddai ailgyflwyno'r dreth lawn o 20% yn cael effaith sylweddol ar lawer o fusnesau'r sector preifat ac ar ddefnyddwyr cyffredin a'r cyhoedd, wrth gwrs, a hynny ar adeg pan mae llawer yn parhau i wynebu trafferthion o ran effeithiau economaidd y pandemig COVID-19, ac yn edrych tuag at gyfnod y Nadolig, sydd eisoes yn gallu bod yn gyfnod o galedi ariannol i deuluoedd ledled y DU. Amcangyfrifir y byddai modd i'r dreth yma gostio hyd at £100 i deuluoedd dros gyfnod o chwe mis.

Mae'r Cyngor yma felly'n galw ar Lywodraeth San Steffan i ymestyn y cyfnod eithrio TAW ar gyfer Cyfarpar Diogelu Personol, er mwyn sicrhau nad yw busnesau'r sector preifat a phreswylwyr yn cael eu cosbi'n ariannol wrth gymryd y camau synhwyrol y mae gofyn iddyn nhw eu cymryd er mwyn lleihau'r perygl o ddal COVID-19 neu'i roi i eraill.

Mae'r Cyngor yma'n gofyn i'r Arweinydd ysgrifennu at Lywodraeth y DU yn gofyn iddynt ymestyn y cyfnod eithrio TAW o ran Cyfarpar Diogelu Personol ar unwaith.

12. MATERION BRYS

Trafod unrhyw faterion sydd, yn ôl doethineb y Cadeirydd, yn faterion brys yng ngoleuni amgylchiadau arbennig.

**Cyfarwyddwr Materion Cyfathrebu a Phennaeth Dros Dro'r Gwasanaethau
Llywodraethol**

At: Pob Aelod o'r Cyngor